ЕФЕКТИВНІ ВЕКТОРИ СПІВПРАЦІ ІНСТИТУТУ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ З НАВЧАЛЬНО(НАУКОВО)- МЕТОДИЧНИМИ ЦЕНТРАМИ (КАБІНЕТАМИ) ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

<https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-1-8-1>

Людмила Олександрівна БАЗИЛЬ

доктор педагогічних наук, доцент,
учений секретар Інституту професійно-
технічної освіти Національної академії
педагогічних наук України, м. Київ, Україна

ЄРШОВА Людмила Михайлівна

доктор педагогічних наук, доцент, заступник
директора з науково-експериментальної роботи
Інституту професійно-технічної освіти Національної
академії педагогічних наук України, м. Київ, Україна

Анотація. Стаття містить інформаційно-аналітичний огляд стану і результатів системної співпраці Інституту професійно-технічної освіти НАПН України з навчально(науково)-методичними центрами (кабінетами) професійно-технічної освіти України для забезпечення науково-методичного супроводу модернізації професійної освіти, оприлюднення результатів виконаних наукових досліджень, проведення експериментальної діяльності різних рівнів і впровадження інновацій. Конструктивна взаємодія академічного інституту із навчально-методичними центрами професійно-технічної освіти у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Кіровоградській, Київській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Харківській, Черкаській областях, з навчально-методичними кабінетами міст Києва та Житомира, науково-методичним центром професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області, Науково-методичним центром вищої і фахової передвищої освіти «Агроосвіта» (м. Київ) здійснюється на підставі 20 укладених договорів про співпрацю і триває уже майже 15 років. Автори аналізують напрями системної співпраці, особливості проведення масових науково-практичних заходів, зокрема, тренінгів, семінарів, робочих зустрічей, що здійснювалися для знаходження інноваційних підходів до вдосконалення професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти. У рамках співпраці вчені Інституту аналізують досвід діяльності закладів професійної освіти, пропонують інноваційні методики і технології розвитку професійно важливих якостей і ключових компетентностей здобувачів професійної освіти. Зустрічі відбуваються як із представниками керівництва навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, так і з методистами, працівниками закладів освіти, відповідальними за важливі напрями дослідно-експериментальної роботи. Передбачається, що під час робочих зустрічей кожний із науковців реалізує розроблені в академічній установі науково-методичні засоби.

Ключові слова: професійна освіта; професійно-технічна освіта; фахова передвища освіта; Інститут професійно-технічної освіти НАПН України; навчально(науково)-методичний центр (кабінет) професійно-технічної освіти; науково-методичний супровід; модернізація професійної освіти.

Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України (далі — ІПТО НАПН України) з метою забезпечення науково-методичного супроводу модернізації професійної освіти, оприлюднення результатів виконаних наукових досліджень, проведення експериментальної діяльності різних рівнів і впровадження інновацій організовано системну співпрацю з навчально-методичними центрами професійно-технічної освіти у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Кіровоградській, Київській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Харківській, Черкаській областях, навчально-методичними кабінетами міст Києва та Житомира, науково-методичним центром професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області, Науково-методичним центром вищої і фахової передвищої освіти «Агроосвіта».

Цілісність конструктивної взаємодії наукової установи із методичними службами є однією із пріоритетних складових і, водночас, важливою умовою реалізації державної політики із модернізації професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. Найголовнішим її вектором передбачено «обґрунтування шляхів і механізмів підвищення престижу робітничих професій і професійної (професійно-технічної) освіти загалом» (Радкевич, 2018, с. 7). Детермінантами інноваційного розвитку професійної освіти є: зростання запитів сучасних роботодавців до якості випускників системи професійної (професійно-технічної) освіти; зміни на ринку праці, де одні професії зникають із кола затребу-

ваних, а інші стрімко з'являються; відсталість матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі — ЗП(ПТ)О), що не дає змоги формувати в учнів затребувані сучасним виробництвом навички; неготовність випускників до самозайнятості в умовах нестабільного розвитку економіки; високі запити української молоді до умов та оплати праці й викликаний цим сплеск трудової міграції до країн ЄС та ін. Усе це руйнує позитивний імідж професійної освіти. Як наслідок — зниження у 2017 р. до 20 % кількості випускників загальноосвітніх шкіл, які вступають до закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що робить озвучені проблеми ще глибшими (Радкевич, 2018, с. 7).

Із метою сприяння інноваційному розвитку сфери професійної і фахової передвищої освіти вчені ІПТО НАПН України розробили прогностичні теорії, концепції, методики і технології, в яких втілено науково цікаві, випереджувальні ідеї щодо професійної підготовки виробничого персоналу для різних секторів економіки і сфери послуг. Наскрізними векторами у системній співпраці є:

- *концепції* розвитку професійного навчання незайнятого населення на виробництві; професійної орієнтації молоді на робітничі професії; формування професійної мобільності кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О; управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки; формування ціннісного ставлення до здоров'я здобувачів професійної освіти; формування в учнівської молоді уявлень про професійний успіх; діяльності центрів консультування з професійної кар'єри; розвитку інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О; модульного професійного навчання

кваліфікованих робітників на виробництві; проектування інформаційно-освітнього середовища ЗП(ПТ)О; стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів у технікумах і коледжах;

- *моделі* управління маркетингом системи професійно-технічної освіти; інформаційно-освітнього середовища ЗП(ПТ)О; проектування змісту професійно-технічної освіти на засадах модульно-компетентнісного підходу; забезпечення організаційно-педагогічних умов розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ЗП(ПТ)О; соціального партнерства в управлінні розвитком ЗП(ПТ)О; модульного навчання кваліфікованих робітників на виробництві; системи консультування для вибору й реалізації професійної кар'єри; дистанційного професійного навчання;

- *методики* створення професійних стандартів на компетентнісній основі; підготовки викладачів ЗП(ПТ)О до запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій; розвитку інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О; розроблення електронних підручників для ЗП(ПТ)О; формування професійної компетентності майбутніх фахівців машинобудівної, будівельної галузей та ресторанного сервісу в ЗП(ПТ)О; управління конкурентоспроможністю ЗП(ПТ)О; розвитку культури безпеки професійної діяльності персоналу підприємств; розроблення проектних технологій професійного навчання для підготовки майбутніх кваліфікованих робітників;

- *технології* формування в учнівської молоді уявлень про професійну кар'єру; підготовки учнів ЗП(ПТ)О до вибору й реалі-

зації професійної кар'єри; формування кар'єрної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників у ЗП(ПТ)О; особистісно-розвивальні (колективної розумової діяльності, розвитку критичного мислення, імітаційно-ігрового навчання, проблемно-розвивального навчання, проектного навчання, кейс-технологія та ін.); маркетингового дослідження стану і розвитку ЗП(ПТ)О; використання методу портфоліо в діяльності методистів ЗП(ПТ)О; інформаційно-аналітичної діяльності педагогів ЗП(ПТ)О; дистанційного професійного навчання кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів;

- *навчальні курси* «Технологія планування і реалізації професійної кар'єри»; «Сходинки до професії»; «Культура екологічної безпеки професійної діяльності в будівельній галузі»; «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту», «Розроблення та застосування проектних технологій навчання», «Основи енергоефективності», «Енергоефективна компетентність науково-педагогічних та педагогічних працівників сучасної професійної та вищої освіти», «Еко-орієнтовані педагогічні технології професійного навчання», «Створення та використання електронних освітніх ресурсів», «Розвиток інформаційної культури науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів професійної і вищої освіти» (Радкевич, 2018, с. 8-9).

На жаль, натеper можливості конструктивної науково-методичної співпраці істотно знижуються, що спричиняє ризик нівелювання теорій людського і соціального капіталу, положень документів міжнародних організацій (ООН, МОП, ЮНЕСКО та ін.), а також документів, прийнятих

урядами багатьох країн світу і, зокрема, України. Однак учені ІПТО НАПН України докладають максимальних зусиль для забезпечення системності, інноваційності і конструктивності у співпраці з методичними службами як на рівні закладів освіти, так і на рівні областей.

Так, упродовж 2019 р. співпраця вчених ІПТО НАПН України, зокрема **лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах**, та **Науково-методичного центру вищої і фахової передвищої освіти «Агроосвіта»**, сприяла активному розвитку нового напрямку наукових досліджень — *науково-методичний супровід фахової передвищої освіти*. У межах такої діяльності здійснюється наукове обґрунтування специфіки змісту, форм і методів здобуття кваліфікацій, що відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій. У контексті реалізації мети і завдань наукового дослідження «Методичні основи стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів у коледжах і технікумах» проаналізовано сучасний стан професійної підготовки молодших спеціалістів у технікумах і коледжах аграрної, будівельної та машинобудівної галузей; здійснено теоретичне обґрунтування концепції стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів у коледжах і технікумах; розроблено й апробовано методику стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів аграрної, будівельної та машинобудівної галузей; створено й упроваджено методичні рекомендації для педагогічних працівників технікумів і коледжів щодо професійної підготовки молодших спеціалістів аграрної, будівельної та машинобудівної галузей на компетентнісній основі.

Наукові здобутки співробітників лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах ІПТО НАПН України реалізуються у рамках співпраці наукової устано-

ви і Науково-методичного центру вищої і фахової передвищої освіти «Агроосвіта» під час масових заходів, найбільш значущими із яких були: **Всеукраїнська науково-практична конференція «Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку»** (м. Київ, 8 квітня 2019 р.), **круглий стіл «Інноваційні методики та технології професійної підготовки молодших спеціалістів у технікумах і коледжах»** (м. Київ, 11 червня 2019 р.) на базі Немішаєвського агротехнічного коледжу; **практичний семінар «Ефективне управління освітнім процесом»** (м. Київ, 23-24 жовтня 2019 р.) на базі Науково-методичного центру вищої і фахової передвищої освіти «Агроосвіта». Зокрема, під час **конференції** обговорювали: основні завдання діяльності Державної служби якості освіти України із наданням дієвої підтримки функціонуванню прогресивних коледжів (Ю. Телячий); особливості забезпечення якості фахової передвищої освіти (В. Радкевич); способи, механізми і результати модернізації змісту фахової передвищої освіти на компетентнісній основі (П. Лузан); методичні аспекти застосування інноваційних педагогічних технологій у підготовці майбутніх фахових молодших бакалаврів (Г. Романова); розроблення електронного освітнього контенту в умовах інформатизації суспільства (С. Жуковська); проектування інформаційно-освітнього середовища з дисциплін природничого напрямку (В. Дронь); перспективи і ризики використання сучасних електронних освітніх ресурсів у підготовці фахівців у коледжах і технікумах (А. Кононенко); вимоги ринку праці щодо кваліфікації фахівців (Н. Василенко). Окрім цього, було розкрито сутнісні характеристики конкурентоздатності як маркера успішності фахівця (Л. Сергеева), окреслено сучасні тенденційні аспекти правового регулювання фахової передвищої освіти (В. Зелений), німецький досвід підготовки фахівців за дуальною системою освіти

(М. Ярошко), зміст проєкту «Агрокебети» як новітньої платформи співпраці аграрного бізнесу та освіти (О. Ковтун), сучасні виклики працевлаштування фахівців за напрямом підготовки (А. Сень), а також досвід «КЕРНЕЛ» у підготовці фахівців (Р. Богданова). Формат панельних дискусій і метод «відкритого мікрофона» актуалізували увагу учасників заходу на питаннях: законодавчого забезпечення функціонування коледжів, пов'язаних із ліцензуванням освітньої діяльності (Відокремлений підрозділ НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж»); механізмів здійснення державної підсумкової атестації (Боярський коледж екології і природних ресурсів НУБіП України); організаційних умов забезпечення якості заочної форми навчання студентів (Запорізький коледж Таврійського державного агротехнологічного університету); реалізації принципу наступності в укладанні змісту фахової передвищої освіти (Екологічний коледж Львівського національного університету); моніторингу попиту фахівців на сучасному ринку праці (Шепетівський коледж Подільського державного аграрного університету); фінансової підтримки професійної діяльності педагогів (Коледж Національного університету «Львівська політехніка»); методики запровадження дуальної форми навчання (Глухівський коледж Сумського національного аграрного університету).

В організованому доктором педагогічних наук, доцентом А. Каленським засіданні **круглого столу «Інноваційні методики та технології професійної підготовки молодших спеціалістів у технікумах і коледжах»** з участю представників головного управління вищої освіти Міністерства освіти і науки України, групи компаній «СІГНЕТ», університетів і коледжів України було конкретизовано проблемні питання застосування інноваційних методик і технологій професійної підготовки молодших спеціалістів у технікумах і коледжах й

уточнено методичні основи стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів.

Важливими напрямом співпраці ІПТО НАПН України з НМЦ(К) ПТО стало вивчення проблем організації *дистанційного професійного навчання*, ініційоване *лабораторією дистанційного професійного навчання*. Створена вченими наукової установи *система дистанційного навчання* (<https://e-learning.org.ua/>) дає змогу педагогічним і науково-педагогічним працівникам закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти підвищувати науково-методичний рівень шляхом участі в дистанційних курсах, тренінгах, конференціях і семінарах, ознайомитися з кінцевими результатами наукових досліджень, виконаних ученими ІПТО НАПН України, сприяє цілісній взаємодії науковців із освітянами експериментальних закладів. Система дистанційного навчання забезпечує систематичне проведення науково-практичних масових заходів онлайн, серед яких: веб-конференції «Теорія і практика дистанційного навчання у професійній освіті», «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання», «Сучасне інформаційно-освітнє середовище закладу професійної освіти» тощо.

Науковці лабораторії систематично проводять науково-практичні масові заходи з участю педагогічних працівників НМЦ(К) ПТО різних областей України, зокрема, це: *Всеукраїнська веб-конференція «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»* (20 травня 2019 р.); *обласна веб-конференція «Дистанційне навчання: практичний досвід та перспективи використання у професійній освіті»* (28 січня 2019 р.); *вебінари: «Дистанційне професійне навчання в контексті цифровізації освіти»* (21 березня 2019 р.), *«Організація дистанційного навчання в закладах професійної освіти»* (24 березня 2020 р.), *«Організаційно-*

педагогічні умови дистанційного професійного навчання» (26 березня 2020 р.).

Спільно з НМЦ(К) ПТО у Сумській, Івано-Франківській і Чернівецькій областях вчені лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України організували і провели опитування щодо розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти (грудень–лютий 2020 р.).

Результатом дієвої співпраці працівників [центру сучасних професій ІПТО НАПН України](#), лабораторії дистанційного професійного навчання із педагогами навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти у Рівненській, Волинській, Сумській, Чернівецькій областях, Науково-методичного центру професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у Хмельницькій області та Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти НАПН України стало *розроблення професійних стандартів*: «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти», «Майстер виробничого навчання», «Педагог професійного навчання».

Соціально значущими й ефективними є результати цілісної співпраці науковців ІПТО НАПН України і представників методичних служб із питань *проектної діяльності*, координатором якої є [лабораторія технологій професійного навчання Інституту](#). Ефективність гармонійної взаємодії науковців і практиків забезпечується пріоритетом застосування тренінгової форми діяльності. Зокрема, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач лабораторії технологій професійного навчання Н. Кулалаєва провела тренінг «Проектування освітньо-виробничого середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах дуальної форми навчання» для заступників директорів із навчально-виробничої роботи закладів професійної освіти Київської

області, а також для методистів навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти у Донецькій, Запорізькій і Луганській областях. Учасники тренінгу проаналізували етапи проектування освітньо-виробничого середовища закладу в умовах дуальної форми здобуття освіти й обговорили можливості закладів області для запровадження у них дуальної форми навчання. Позитивний ефект мало проведення [тренінгу «Розвиток особистісних якостей педагога для управління проектною діяльністю учнів закладів професійної \(професійно-технічної\) освіти»](#) (20 лютого 2020 р.) на базі КНЗКОР «Васильківський професійний ліцей». Учасники тренінгу досліджували професійно важливі якості (емпатію та рефлексію), необхідні педагогічним працівникам закладів професійної освіти для управління проектною діяльністю учнів.

Спільно з НМЦ ПТО в Миколаївській області проведено [тренінг для педагогічного колективу Миколаївського професійного ліцею «Мотивація учнів закладів професійної освіти до навчальної проектною діяльності»](#) (3 січня 2020 р., м. Миколаїв). Учасники тренінгу (22 особи) з'ясували сутність мотивації учнів до навчання як невід'ємної складової проектною діяльності, вчилися моделювати вправи для мотивування учнів до навчання, працювали над формуванням прагнення застосовувати методи мотивації та стимулювання учнів до навчання.

На базі електронної платформи [НМЦ ПТО у Дніпропетровській області](#) проведено засідання секції керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти Дніпропетровської області в онлайн-режимі (27 лютого 2020 р.). Обговорювали актуальні питання та напрями розвитку професійної (професійно-технічної) освіти Дніпропетровської області. Доповідач — старший науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання ІПТО НАПН Украї-

ни, кандидат педагогічних наук, доцент Т. Герлянд. Тема доповіді: «Презентація колективного практичного посібника «Організація дуальної форми навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти».

У рамках проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України», спільно з НМЦ ПТО у Луганській і Донецькій областях та Східноукраїнським національним університетом імені Володимира Даля проведено [тренінг для керівних і педагогічних працівників системи професійної освіти «Проектування освітньо-виробничого середовища закладу професійної освіти в умовах дуальної форми здобуття освіти»](#) (6 лютого 2020 р., м. Северодонецьк). Учасники тренінгу проаналізували етапи проектування освітньо-виробничого середовища закладу в умовах дуальної форми здобуття освіти та обговорювали параметри експертизи цього середовища.

Активним напрямом системності співпраці ІПТО НАПН України та НМЦ(К) ПТО є [інноваційна освітня діяльність](#). З 2018 р. навчально-методичні центри стали не лише координаторами, а й безпосередніми учасниками низки експериментів регіонального та всеукраїнського рівнів, що проводяться під науковим керівництвом учених академічного інституту. Зокрема із 2019 р. на базі ДЗО «Дніпрорудненський професійний ліцей» започатковано [експеримент регіонального рівня «Проектування освітньо-виробничого середовища закладу професійної \(професійно-технічної\) освіти в умовах дуальної форми здобуття освіти»](#). Координатор проведення дослідно-експериментальної роботи — НМЦ ПТО у Запорізькій області.

На базі [НМЦ ПТО у Донецькій області і Краматорського вищого професійного училища](#) із квітня 2020 р. започатковано експеримент регіонального рівня «Розроблення засобів навчання для професійної підготовки кваліфікованих робітників

з професій «Верстатник широкого профілю», «Кухар», «Кондитер» в умовах дуальної форми здобуття освіти». Науковий керівник — Н. Кулалаєва.

Спільно з [НМЦ ПТО у Запорізькій області](#) із травня 2019 р. здійснюється експеримент всеукраїнського рівня «Організація професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за дуальною формою здобуття освіти» на базі ДНЗ «Запорізьке машинобудівне вище професійне училище», ДНЗ «Одеське вище професійне училище морського туристичного сервісу», ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти», ДНЗ «Решетилівський професійний аграрний ліцей імені І.Г. Боровенського». Науковий керівник — Н. Кулалаєва. Підготовлено аналітичну довідку щодо стану дослідженості проблеми, досвіду професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за дуальною формою здобуття освіти з професій «Монтажник санітарно-технічних систем і устаткування», «Токар», «Електрогазозварник», «Штукатур, облицювальник-плиточник», «Садовод», «Кухар судновий. Офіціант», «Машиніст крана (кранівник)». Розроблено методiku оцінювання готовності педагогічних працівників закладів професійної освіти та наставників підприємств до професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за дуальною формою здобуття освіти. У межах констатувального експерименту проведено два навчальних вебінари для організації онлайн-опитування педагогічних працівників.

Розпочато експеримент всеукраїнського рівня за темою «Формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності» (науковий керівник — докт. пед. наук Л. Єршова) на базі Науково-методичного центру професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області, НМЦ ПТО у Харківській

області та шести закладів освіти: ДНЗ «Вище професійне училище № 11 м. Хмельницького», ДНЗ «Вінницький центр професійно-технічної освіти переробної промисловості», ДНЗ «Львівське вище професійне художнє училище», ДНЗ «Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування», ДНЗ «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», ДНЗ «Черкаський професійний автодорожній ліцей». Проаналізовано теоретичні засади підготовки майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності, визначено суть поняття «готовність до підприємницької діяльності», охарактеризовано структуру та показники сформованості такої готовності. Вивчено досвід професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності в галузях машинобудування та автосервісу, торгівлі та громадського харчування, промисловості, житлово-комунального господарства й невиробничих видів побутового обслуговування населення, будівництва, зв'язку і транспорту. Розроблено методики оцінювання рівня сформованості готовності учнів закладів професійної освіти до підприємницької діяльності. Здійснено моніторинг сформованості цих рівнів. Проведено два навчальних вебіари для організації онлайн-опитування й тестування учнів закладів професійної освіти. За результатами експериментальної діяльності підготовлено низку статей до журналу «Професійна освіта».

Спільно з НМЦ ПТО у Сумській області проводиться експеримент всеукраїнського рівня на тему: «Розвиток публічно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти з використанням технологій стратегічного менеджменту» (науковий керівник — докт. пед. наук О. Бородієнко). Обґрунтовано доцільність використання технологій стратегічного менедж-

менту для розвитку публічно-приватного партнерства. Розроблено анкети для опитування респондентів — соціальних партнерів з теми дослідження, проаналізовано й систематизовано результати щодо актуальності, напрямів і змісту публічно-приватного партнерства. Визначено й обґрунтовано організаційно-педагогічні умови розвитку публічно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти з використанням технологій стратегічного менеджменту. Розроблено моделі взаємодії ЗП(ПТ)О із соціальними партнерами з використанням технологій стратегічного менеджменту. Проведено круглий стіл «Публічно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: проблеми та перспективи» (3 липня 2019 р.).

На базі НМЦ ПТО в Луганській області та Золотівського професійного ліцею Луганської області вже два роки триває експеримент всеукраїнського рівня на тему: «Організація професійного навчання учнівської молоді й дорослих, які проживають на тимчасово окупованій території та в населених пунктах на лінії зіткнення, з використанням технології дистанційного навчання» (науковий керівник — докт. пед. наук М. Пригодій). Розроблено механізм організаційно-діагностичного супроводу та інструментарію для відстеження результатів експерименту. Проведено низку навчальних тренінгів, семінар-практикум «Технології впровадження дистанційного навчання» і практичні заняття для педагогів щодо використання технології дистанційного навчання.

Важливе місце у процесі забезпечення конструктивної співпраці, зокрема щодо інформаційно-комунікаційного супроводу науково-експериментальної діяльності, має офіційний вебсайт ІПТО НАПН України (<https://ivet.edu.ua/>), де завжди розміщується корисна інформація для закладів професійної та фахової передвищої освіти. На вебсайті Інституту створено також

окремих інформаційний блок «Новини з експериментальних майданчиків». Відповідальні представники експериментальних закладів отримують вільний доступ до самостійного завантаження новинної продукції, що спрощує процедуру інформування педагогічних працівників, науковців і громадськості про хід і результати співпраці Інституту із закладами професійної та фахової передвищої освіти.

Вебсайт ІПТО НАПН України в інтеграції з хмарними сервісами активно використовується для полегшення доступу педагогів-практиків до реєстраційних форм, анкет, опитувань.

Завдяки сприянню НМЦ(К) ПТО усіх областей України Інститут професійно-технічної освіти НАПН України оприлюднює результати наукових досліджень, анонсує й поширює свою наукову продукцію майже в усіх закладах професійної та фахової передвищої освіти. Зокрема, Інститут систематично анонсує нові електронні видання, а впродовж 2019 р. через НМЦ(К) ПТО у заклади професійної та фахової передвищої освіти було розіслано п'ять друкованих видань виробничо-практичної продукції, а саме:

- практичний посібник «Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти»;
- методичний посібник «Методичні основи розроблення SMART-комплексів для підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти»;
- Методичні рекомендації з розроблення SMART-комплексів для професійної підготовки кваліфікованих робітників аграрної галузі;
- Методичні рекомендації з розроблення SMART-комплексів для професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі;
- Методичні рекомендації з розроблення SMART-комплексів для професійної підготовки кваліфікованих робітників будівельної галузі.

Важливо зазначити, що НМЦ(К) ПТО не лише сприяють поширенню наукової продукції, але й часто є особистими замовниками наукових праць учених ІПТО НАПН України. Зокрема, в 2019 р. Інститут на замовлення НМЦ(К) ПТО надіслав майже по 300 примірників кожних методичних рекомендацій і практичних посібників.

Важливість значення єдності науки і практики в умовах епохи фронтальних реформ є фактом беззаперечним. Вітчизняна система професійної (професійно-технічної) освіти мусить реформуватися, щоб стати конкурентною, а отже, — життєздатною. Наукові установи здійснюють науковий супровід експериментів, ознайомлюючи педагогів-практиків із методологією, методикою та організацією наукових досліджень, стимулюючи їх саморозвиток і професійне самовдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Герлянд, Т.М., Дрозіч, І.А., Кулалаєва, Н.В., Романова, Г.М., & Шимановський, М.М. (2019). *Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти* : практичний посібник (Н.В. Кулалаєва, ред.). Житомир: «Полісся». <https://doi.org/10.32835/978-966-655-926-8/2019>
- Гуменний, О., Кононенко, А., & Волошин, А. (2019). *Методичні рекомендації з розроблення SMART-комплексів для професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі*. Житомир: «Полісся». <https://doi.org/10.32835/978-966-655-924-4/2019>
- Липська, Л.В., Зуєва, А.Б., & Прохорчук, О.М. (2019). *Методичні рекомендації з розроблення SMART-комплексів для професійної підготовки кваліфікованих робітників будівельної галузі*. Житомир: «Полісся». <https://doi.org/10.32835/978-966-655-924-0/2019>
- Пригодій, М.А., Гуменний, О.Д., & Зуєва, А.Б. (2019). *Методичні рекомендації з розроблення SMART-комплексів для професійної підготовки кваліфікованих робітників аграрної галузі*. Житомир: «Полісся». <https://doi.org/10.32835/978-966-655-923-7/2019>
- Пригодій, М.А., Гуржій, А.М., Липська, Л.В., Гуменний, О.Д., Зуєва, А.Б., Кононенко, А.Г., Прохорчук, О.М., & Белан, В.Ю. (2019). *Методичні основи розроблення SMART-комплексів для підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти* : методичний посібник. Житомир: «Полісся». <https://doi.org/10.32835/978-966-655-925-1/2019>
- Радкевич, В.О. (2018). Науково-методичний супровід модернізації вітчизняної системи професійної та фахової передвищої освіти у контексті євроінтеграційних процесів. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України: Професійна педагогіка*, (15), 5–15. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2018.15.5-15>

EFFECTIVE VECTORS OF COOPERATION BETWEEN THE INSTITUTE OF VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING OF THE NATIONAL ACADEMY OF EDUCATIONAL SCIENCES OF UKRAINE AND THE TRAINING (SCIENTIFIC) AND METHODOICAL CENTRES (CABINETS) OF VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING

Liudmyla Bazyl

DSc in Pedagogy, Associate Professor, Scientific Secretary, Institute of Vocational Education and Training of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Liudmyla Yershova

DSc in Pedagogy, Associate Professor, Deputy Director for Scientific and Experimental Work, Institute of Vocational Education and Training of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The paper contains the information and analytical review of the state and results of systematic cooperation between the Institute of Vocational Education and Training of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine and the training (scientific) and methodical centres (cabinets) of vocational education and training in order to provide scientific and methodical support for vocational education modernisation, to make public the completed researches' results, to conduct the experimental work of different levels, and to implement the innovations. Constructive interaction between the NAES of Ukraine institution and the training (scientific) and methodical centres of vocational education and training in Vinnytsia, Volyn, Dnipropetrovsk, Donetsk, Zakarpattia, Kirovohrad, Kyiv, Luhansk, Lviv, Mykolaiv, Odesa, Sumy, Kharkiv, Khmelnytskyi, Cherkasy regions, Kyiv and Zhytomyr, the Scientific and Methodical Centre of Higher and Professional Pre-Higher Education "Ahrosvita" (Kyiv) is based on the twenty partnership and cooperation agreements and lasts for almost 15 years. The authors analyse the directions of systemic interaction, peculiarities of scientific and practical events conduction, in particular trainings, workshops, business meetings, which were organised to find the innovative approaches to professional (vocational) and professional pre-higher education modernisation. In cooperation the Institute's researchers analyse the VET institutions' activities, propose innovative methods and technologies for developing professionally important qualities and key competences of VET students. Meetings take place with the leaders of training (scientific) and methodical centres (cabinets) of vocational education and training, as well as with methodists and educators. It is assumed that at the business meetings every researcher implement the designed scientific and methodical tools.*

Keywords: *professional education; vocational education and training; professional pre-higher education; Institute of Vocational Education and Training of NAES of Ukraine; training (scientific) and methodical centres (cabinets) of vocational education and training; scientific and methodical support; professional education modernisation.*

Дата публікації: 5 травня 2020 р.